

Jacek Gackowski

Grodno, st. 6, gm. Chełmża, woj.
toruńskie, AZP 37-44/15

Informator Archeologiczny : badania 31, 109-110

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Teren obecnie odlesiony, zagrożony procesami erozyjnymi. Zachodzi konieczność prowadzenia dalszych badań ze względu na stan zniszczenia stanowiska oraz ze względów merytorycznych – osada produkcyjna kultury pomorskiej nastawiona na wytwarzanie węgla drzewnych. Istotne jest również długie użytkowanie cmentarzyska od okresu halsztackiego po środkowy okres lateński.

Deszkowice, st. 1, gm. Sułów, woj. zamojskie - patrz: wczesne średniowiecze

Dobryczyce, st. 19, gm. loco, woj. piotrkowskie - patrz: wczesne średniowiecze

DOBRYSZYCE, st. 20, gm. loco, woj. piotrkowskie, AZP 79-51/34

- osada kultury pomorskiej (wczesna epoka żelaza)
- osada z wczesnego średniowiecza (XIII w. ?)

Badania ratownicze w ramach nadzoru archeologicznego na budowie rurociągu z rzeki Warty do Elektrowni Bełchatów, przeprowadzone przez mgr. mgr. Mirosława Szukałę i Jacka Ziętka. Finansowane przez Przedsiębiorstwo Elektrownia Bełchatów. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 400 m².

Odkryto 21 dobrze zachowanych obiektów osadniczych o chronologii pradziejowej i średniowiecznej. Funkcję obiektów można określić jako jamy gospodarcze o nieokreślonym przeznaczeniu, ślady ognisk i palenisk oraz dołki postłupowe. Pozyskane materiały ruchome to: ceramika, polepa, nieliczne kości zwierzęce, pojedyncze bryłki żużla żelaznego i małe konkracje rudy żelaza. Zabytki datowano na podstawie ceramiki.

Materiały zostały przekazane do Muzeum w Radomsku.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

Dzierżnica, stan. 35, pow. Września, woj. poznańskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

DZIWISZOWA, st. 8, gm. Żagań, woj. zielonogórskie, AZP 68-12/8

- osada kultury łużyckiej (wczesna epoka żelaza)

Badania ratownicze w związku z pracami ziemnymi, przeprowadzone w dniach od 10 do 11 marca przez dr. Jarosława Lewczuka oraz mgr. mgr. Piotra Dziejzica, Sławomira Kałagate i Krzysztofa Garbacza.

Wyeksplorowano 7 jam, datowanych na podstawie materiałów ceramicznych znalezionych w pięciu z nich prawdopodobnie na młodsze fazy kultury łużyckiej. Jamy miały zarys nieregularny lub zbliżony do owalnego, przekrój nieregularny bądź nieckowaty (lub do niego zbliżony). Ich wymiary wahały się od 0,45 x 0,75 m do 1 x 2,1 m. Zachowały się tylko dolne partie obiektów, o miąższości od około 10 do około 20 cm. Stan zachowania nielicznych materiałów ceramicznych wyeksplorowanych w obiektach był również zły. Biorąc pod uwagę niewielkie wymiary jam oraz ich zawartość (ułamki ceramiki, ślady polepy i węgla drzewnego), można przypuszczać, że są to pozostałości obiektów o przeznaczeniu gospodarczym..

Gliwice, st. 6, gm. loco, woj. katowickie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

Gołańcz, st. 69, gm. loco, woj. pilskie - patrz: neolit

GRODNO, st. 6, gm. Chełmża, woj. toruńskie, AZP 37-44/15

- osada obronna grupy chełmińskiej kultury łużyckiej (okres halsztacki C)
- osada otwarta z wczesnego średniowiecza (X/XI w.)
- osada późnośredniowieczna

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 4 do 23 sierpnia przez mgr. Jacka Gackowskiego (Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu). Finansowane

przez Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Drugi sezon badań. Przebadano 60 m².

Stanowisko położone na półwyspie przy zachodnim brzegu Jeziora Grodzieńskiego, odkryte przez Z. Bagniewskiego podczas prospekcji powierzchniowej okolic Chełmży w 1977 r., było badane sondażowo przez W. Chudziaka i J. Gackowskiego w 1988 r. W sezonie 1997 prowadzono prace na stoku półwyspu oraz wykonano wstępne penetracje podwodne w strefie jeziora przylegającej do stanowiska od północnego wschodu.

W partiach wierzchnich odsłoniętego obszaru stwierdzono wymieszane chronologicznie nawarstwienia osadnicze z czasów pradziejowych, średniowiecza i późnego średniowiecza. W nawarstwiegniach zdeponowanych niżej ujawniono wyłącznie ślady osiedla obronnego kultury łużyckiej. Relikty urządzeń obronnych to dwufazowe nasypy ziemne z wyraźnymi śladami spalonych konstrukcji palisadowych, ustawionych pierwotnie na kulminacji obwałowań. Odsłonięty fragment czoła nasypów ziemnych był wyłożony kamieniami, zaś u jego podnóża znajdowała się konstrukcja z naprzemianległych drągów, głównie dębowych. Poniżej spągu nasypów ziemnych ujawniono konstrukcję palisadową, tkwiącą w pokładzie torfu. Na dnie tego organicznego pokładu znajdowały się zwarte pokłady belek. Poniżej nich nie stwierdzono już depozytów kulturowych. Na podstawie dotychczasowych badań możemy przypuszczać, iż „łużycki” etap zasiedlenia półwyspu (być może wówczas wyspy) składał się z trzech faz. Pierwszą stanowiła osada otoczona wyłącznie palisadą. Kolejne dwa stadia to osiedla umocnione dookólnymi obwałowaniami ziemnymi, zaopatrzonymi w bliżej obecnie nieznanie zwieńczenia drewniane.

Wśród pozyskanych przedmiotów zabytkowych uwagę zwracają pozostałości warsztatu brązowego w postaci ułamków form odlewniczych oraz kamiennego młoteczka (czytelerskiego?), które odkryto w sąsiedztwie dwóch palenisk. Wydobyto także wyroby kościane (przekłuwacze), krążki kamienne (podkładki), wyroby gliniane (maleńka niecka z uszkami, przęśliki) oraz liczne zwierzęce szczątki kostne o charakterze pokonsumpcyjnym. Pozostałości naczyń (baniastych, garnkowatych, czerpaków i kubków) i innych wyrobów ceramicznych („talerzy” krążkowatych) pod względem stylistyki są wyrobami typowymi dla grupy chełmińskiej kultury łużyckiej z początku epoki żelaza (okres halsztacki C).

Równoległe z pracami lądowymi prowadzono wstępne penetracje podwodne, realizowane w strefie Jeziora Grodzieńskiego, przylegającej od północnego wschodu do stanowiska. Przy okazji prowadzonych równoległe penetracji podwodnych w Jeziorze Grodzieńskim, mających na celu rozpoznanie namuliska dennego pod względem zawartości kulturowej oraz ocenienie go pod kątem możliwości przeprowadzenia podwodnych prac wykopaliskowych, wydobyto fragmenty ceramiki średniowiecznej i nowożytnej.

Badania będą kontynuowane.

Grodzisk Mazowiecki, st. 2, gm. loco, woj. warszawskie - patrz: wczesna epoka brązu

Grodzisko Dolne, st. 22, gm. loco, woj. rzeszowskie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

GRÓDEK, st. 31, gm. Hrubieszów, woj. zamojskie, AZP 87-94/69

- cmentarzysko kultury pomorskiej (okres halsztacki, ok.550-400 p.n.e.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 3 do 4 kwietnia przez mgr. Józefa Niedźwiedzia (Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Lublinie, Muzeum im. Stanisława Staszica w Hrubieszowie). Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 2,5 m².

Na cmentarzysku prowadzono badania już w roku 1993 (W. Panasiewicz), odkryto wówczas 6 pochówków ciałopalnych, popielnicowych. W sezonie 1997 założono wykop o wymiarach 1,85 x 1,4 m, usytuowany dłuższą osią w kierunku wschód-zachód, z niewielkim odchyleniem na południe. Tuż pod warstwą orną odsłonięto uszkodzone duże naczynie (klosz). Grób oznaczono numerem 7. Wewnątrz